

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 237/2019

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], zastúpené advokátom JUDr. Jozefom Jaroščákom ml., advokátska kancelária, Radničné námestie 33, Bardejov, vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 3 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 3/2019 a jeho uznesením zo 7. marca 2019 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6 K 110/2001 a jeho uznesením z 22. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 1“), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka 2“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka 3“, všetci spolu aj „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 3 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 3/2019 a jeho uznesením zo 7. marca 2019 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 K 110/2001 a jeho uznesením z 22. októbra 2018.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením krajského súdu č. k. 6 K 110/2001-315 z 27. novembra 2017 bola schválená konečná správa z 9. novembra 2012 v konkurznej veci úpadcu [REDAKOVANÉ], podľa ktorej príjmy konkurznej podstaty predstavujú sumu 205 860,28 €, z toho príjmy získané speňažením predstavujú sumu 183 288,26 € a iné príjmy 22 572,02 €, odmena správcov predstavuje sumu 29 751,62 €, výdavky správcov predstavujú sumu 20 955,69 €, náklady konkurznej podstaty sú vo výške 59 446,69 €, pohľadávky proti podstate predstavujú sumu 17 904,80 € a na uspokojenie oddeleného veriteľa ostáva suma 77 801,53 €.

3. Uznesením krajského súdu č. k. 6 K 110/2001-353 z 22. októbra 2018 v konkurznej veci úpadcu [REDAKOVANÉ] bolo rozhodnuté o rozvrhu sumy 205 860,28 €, pričom odmena správcu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] bola stanovená na 4 000 € a jeho výdavky (cestovné) na 1 501,90 €, odmena správcu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] bola stanovená na 18 256,65 € vyplatených v priebehu konkurzu, jeho výdavky (cestovné)

na 18 657,49 € a odmena správcu ■■■■■ ■■■■■ bola stanovená na 7 494,97 € a jeho výdavky (cestovné) na 796,30 €.

4. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 3/2019 zo 7. marca 2019 bolo odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu krajského súdu č. k. 6 K 110/2001-353 z 22. októbra 2018 odmietnuté. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľom doručené 6. mája 2019.

5. Podľa názoru sťažovateľov uznesením najvyššieho súdu boli porušené ich označené práva podľa ústavy, listiny a dohovoru.

6. Najvyšší súd uvádza, že sťažovatelia odvodili svoje právo podať odvolanie proti rozvrhovému uzneseniu ako dedičia po nebohom správcovi konkurznej podstaty ■■■■■ ■■■■■, pričom žiadnym relevantným dokladom túto skutočnosť nepreukázali.

7. Sťažovatelia sú presvedčení, že krajský súd, ako aj najvyšší súd nesprávne postupovali tým, že túto procesnú vadu neodstránili (§ 373 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Preukázanie aktívnej legitímácie sťažovateľov ako odvolateľov je nepochybne odstrániteľnou vadou, no napriek tomu sťažovatelia na odstránenie vady vyzvaní neboli a krajský súd s nimi konal aj napriek zrejmej chybe. Otázka osvedčenia právneho nástupníctva po nebohom ■■■■■ ■■■■■ je otázkou procesnou, a nie hmotnoprávnou. V tejto súvislosti sťažovatelia predkladajú ústavnému súdu osvedčenie o dedičstve sp. zn. 1 D 184/2016 z 2. augusta 2017. Sťažovatelia považujú za zarážajúce, že nielenže sa krajský súd otázkou splnenia procesných podmienok nezaoberal, ale okrem toho najvyšší súd nezrušil uznesenie krajského súdu v zmysle § 389 ods. 1 Civilného sporového poriadku napriek tomu, že na nesplnenie procesných podmienok priamo poukázal. Sťažovatelia preto považujú za preukázané, že odmietnutie ich odvolania najvyšším súdom z dôvodu podľa § 386 písm. b) Civilného sporového poriadku (ako podaného neoprávnenými osobami) je nesprávne, lebo najvyšší súd mal uznesenie krajského súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

8. Najvyšší súd odmietol odvolanie sťažovateľov s poukazom aj na to, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné. S týmto záverom najvyššieho súdu sa sťažovatelia nemôžu stotožniť.

9. Uznesením krajského súdu č. k. 6 K 110/2001-315 z 27. novembra 2017 bola schválená konečná správa z 9. novembra 2012 podaná správcou [REDAKOVANÉ]. Je ustálenou praxou krajských súdov, že výrok (vo všeobecnosti) o schválení konečnej správy neobsahuje taký podrobný výpočet jednotlivých nákladových položiek konkurzu, ako je to pri schvaľovaní rozvrhového uznesenia, a teda nie je v ňom výpočet odmeny tohto ktorého správcu uvedený. Z toho plynie, že zo strany sťažovateľov nebolo reálne možné podať odvolanie proti uvedenému uzneseniu krajského súdu o schválení konečnej správy, pretože výrok uznesenia nebol vo svojej podstate nesprávny, pričom odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

10. Krajský súd v odôvodnení uznesenia v súvislosti s námietkami podanými nebohým [REDAKOVANÉ] a následne sťažovateľmi uviedol, že tieto boli podané proti rozdeleniu odmien jednotlivým správcami. Ak v konkurznom konaní bolo činných niekoľko správcov, patrí každému z nich podiel konkurznej odmeny zodpovedajúci rozsahu a dĺžke doby jeho činnosti. Posúdenie podielu konkurznej odmeny, čo sa týka rozsahu a dĺžky doby jednotlivých správcov činných v konkurznom konaní, je však predmetom až neskoršieho rozvrhového uznesenia, nie teda konečnej správy. Keďže v konečnej správe sa určuje celková odmena správcov (nie rozdelenie odmeny pre jednotlivých správcov), nebolo možné na námietky [REDAKOVANÉ] prihliadnuť. V rámci rozvrhového uznesenia sa bude prihliadať na to, aby sa odmena medzi tromi správcami rozdelila podľa rozsahu a dĺžky doby činnosti jednotlivých správcov.

11. Sťažovatelia konštatujú, že vychádzajúc z odôvodnenia uznesenia krajského súdu dôvodne očakávali, že konkrétna výška odmeny bude predmetom rozvrhového uznesenia, a preto odvolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 6 K 110/2001-315 z 27. novembra 2017 nepodali. Zároveň je podľa nich podstatné aj to, že vzhľadom na ustanovenie § 358 Civilného sporového poriadku odvolanie ani nemohli podať, pretože toto by muselo smerovať len proti konkrétnej časti odôvodnenia uznesenia. Vyplýva

z toho, že ak by sťažovatelia podali proti uzneseniu krajského súdu o schválení konečnej správy odvolanie (konkrétne proti odseku 24 odôvodnenia, podľa ktorého rozdelenie odmeny medzi jednotlivých správcov bude riešené až v uznesení o schválení rozvrhu), toto odvolanie by muselo byť v zmysle § 358 Civilného sporového poriadku odmietnuté (keďže by smerovalo proti odôvodneniu uznesenia, pozn.). Preto sťažovatelia postupovali v zmysle uznesenia krajského súdu o schválení konečnej správy v domnienke, že odmena bude prejednávaná až následne, a odvolanie proti uzneseniu nepodali.

12. Uvedeným konaním krajský súd v konečnom dôsledku odobral sťažovateľom možnosť konať pred súdom, a to tým, že nerozhodol o odmene jednotlivých správcov v konečnej správe a toto rozhodnutie presunul nesprávne na uznesenie o schválení rozvrhu získanej sumy, proti ktorému už sťažovatelia odvolanie podali, avšak najvyšší súd ho odmietol ako neprípustné.

13. Sťažovatelia poukazujú na odbornú literatúru (ktorú bližšie označujú). Vyplýva z nej, že výdavky a odmenu je správca povinný vyúčtovať v konečnej správe, pričom konečnú správu vrátane vyúčtovania odmeny a výdavkov správcu schvaľuje súd uznesením na pojednávaní. Až týmto uznesením je určená odmena správcu a sú schválené aj jeho výdavky. Napriek tomu však krajský súd uznesením č. k. 6 K 110/2010-315 konečnú správu z 9. novembra 2012 schválil v znení už uvedenom. Rozhodol teda v rozpore s už uvedeným právnym názorom a nevenoval sa osobitne odmenám jednotlivých správcov.

14. Sťažovatelia sú presvedčení, že najvyšší súd mal skutočnosť, že krajský súd rozhodoval o rozdelení odmien správcov v nesprávnom konaní zohľadniť s poukazom na ustanovenie § 380 ods. 2 Civilného sporového poriadku (na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené). V dôsledku toho mal uznesenie krajského súdu zrušiť a v rámci snahy o spravodlivosť vec vrátiť na ďalšie konanie, v ktorom by sa rozhodovalo o výške odmeny jednotlivých správcov, a to aj napriek tomu, že o výške odmeny mal krajský súd rozhodovať už v rámci konečnej správy. Najvyšší súd však mal zohľadniť osobitosti tohto prípadu a postupovať v zmysle základných princípov Civilného sporového poriadku pre účely „nájdania spravodlivosti“. Nie je možné akceptovať taký prístup najvyššieho súdu

(ako jedného z najvyšších súdnych autorít), ktorým bez ďalšieho súhlasí s nesprávnym postupom krajského súdu. Pritom najvyšší súd sám uvádza, že zákon umožňuje vyúčtovanie odmeny a výdavkov správcu len v dvoch okamihoch, a to buď v konečnej správe alebo pri zrušení konkurzu. Schválením konečnej správy a vyúčtovaním odmeny a výdavkov správcu je určená aj konečná výška konkurznej odmeny správcu (správcov) konkurznej podstaty a jeho (ich) výdavkov. Tento záver najvyššieho súdu je v zásadnom rozpore so záverom krajského súdu vysloveným v uznesení o schválení konečnej správy. Vyplýva z toho zároveň, že najvyšší súd vlastne v konečnom dôsledku súhlasí s tým, že došlo k porušeniu práva sťažovateľov na spravodlivý proces zo strany krajského súdu.

15. Sťažovatelia považujú za nepochybné, že rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu boli absolútne nepredvídateľné, lebo ak krajský súd v odôvodnení uznesenia o schválení konečnej správy uviedol, že odmena jednotlivých správcov bude predmetom uznesenia o schválení rozvrhu výťažku a následne najvyšší súd v uznesení o odmietnutí odvolania proti uzneseniu krajského súdu o schválení rozvrhu výťažku uviedol, že odmena jednotlivých správcov mala byť schválená v uznesení o konečnej správe, tak ide o rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré je nepredvídateľné. Sťažovatelia v tejto súvislosti poukazujú na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa princípu predvídateľnosti práva, resp. súdnych rozhodnutí. Podľa názoru sťažovateľov tým, že najvyšší súd odmietol ich odvolanie ako neprípustné, porušil ich základné právo na predvídateľné súdne rozhodnutie, resp. ich právo na spravodlivý proces.

16. V ďalšom sťažovatelia podrobne uvádzajú, aká mala byť správna výška odmeny nebohého [REDAKOVANÉ] a analyzujú pochybenia, ktorých sa krajský súd podľa ich názoru dopustil. Dospievajú napokon k záveru, že odmena bola ukrátená celkom o 8 073,81 €.

17. Sťažovatelia požadujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (zákon č. 209/1992 Zb.), ako aj právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy SR

a podľa čl. 11 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 07.03.2019, č.k. 5Obo/3/2019-386 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22.10.2018, č.k. 6K/110/2001-353, porušené boli.

II. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 07.03.2019, č.k. 5Obo/3/2019-386 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22.10.2018, č.k. 6K/110/2001-353, sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.

III. Porušovatelia 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť sťažovateľom v 1., 2. a 3. rade náhradu trov konania vo výške 593,14 € s DPH do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

18. Z uznesenia Okresného súdu Bardejov (notárky JUDr. Marty Veľkej, poverenej funkciou súdnej komisárky) č. k. 1 D 184/2016-233, Dnot 257/2016 z 2. augusta 2017 vyplýva, že v dedičskej veci po poručiteľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], sú zákonnými dedičmi jednak sťažovateľka 3 ako manželka poručiteľa, ale aj deti, a to sťažovateľka 2 ako dcéra a sťažovateľ 1 ako syn. Keďže konkrétne údaje týkajúce sa predmetu dedičstva, jeho hodnoty, ako aj spôsobu rozdelenia dedičstva medzi dedičmi, resp. spôsobu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva medzi poručiteľom a sťažovateľkou 3 sú v predloženom vyhotovení uznesenia znečitateľné, nie je možné konštatovať, ktorí zo sťažovateľov konkrétne čo (resp. v akom pomere) zdedil, ale ani to, či pohľadávka nebohého [REDAKOVANÉ] vo výške 8 073,81 € bola vôbec zahrnutá do aktív dedičstva a, v kladnom prípade, kto ju zdedil.

19. Z uznesenia krajského súdu č. k. 6 K 110/2001-315 z 27. novembra 2017 vyplýva, že ním v konkurznej veci úpadcu [REDAKOVANÉ] bola schválená konečná správa z 9. novembra 2012 s odmenou a výdavkami správcov konkurznej podstaty so zmenami v znení, ako to je uvedené v odseku 3.

Podľa konštatovania krajského súdu vzhľadom na ustanovenie § 9 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov,

ak bolo v konkurznom konaní činných niekoľko správcov, patrí každému z nich podiel konkurznej odmeny zodpovedajúci rozsahu a dĺžke doby jeho činnosti. Námietky nebohého [REDACTED] a následne sťažovateľov sa týkali rozdelenia odmien jednotlivým správcom.

Podľa názoru krajského súdu posúdenie podielu konkurznej odmeny v závislosti od rozsahu a dĺžky doby pôsobenia jednotlivých správcov činných v danom konkurznom konaní je predmetom neskoršieho rozvrhového uznesenia, nie teda konečnej správy. Keďže v konečnej správe sa určuje celková odmena správcov (nie teda rozdelenie odmeny pre jednotlivých správcov), krajský súd na námietky nebohého [REDACTED] neprihliadal. Treba poznamenať, že v danom konkurznom konaní boli činní až traja správcovia, a to okrem nebohého [REDACTED] aj [REDACTED]. V rámci rozvrhového uznesenia bude preto krajský súd prihliadať pri rozdeľovaní odmeny na rozsah a dĺžku doby činnosti všetkých troch správcov v konaní. Podľa poučenia uvedeného na záver uznesenia proti uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na krajskom súde.

20. Z uznesenia krajského súdu č. k. 6 K 110/2001-353 z 22. októbra 2018 vyplýva, že v konkurznej veci úpadcu [REDACTED] bolo rozhodnuté o rozvrhu sumy 205 860,28 € spôsobom uvedeným v odseku 4.

Podľa konštatovania krajského súdu správca [REDACTED] vykonával funkciu správcu od 14. júna 2001 do 18. novembra 2004. Za obdobie svojej činnosti vykonal súpis majetku úpadcu, vypracoval plán speňaženia, preskúmal prihlášky veriteľov a zúčastnil sa prieskumného pojednávania. Nebohý [REDACTED] vykonával funkciu správcu od 8. novembra 2004 (má byť asi správne do 18. novembra 2004, pozn.) do 1. apríla 2009, keď bol pre neplnenie povinností správcu zbavený funkcie správcu konkurznej podstaty. Počas výkonu funkcie správcu speňažil časť majetku úpadcu za sumu 5 567 000 Sk (184 790,55 €), za čo mu bola poskytnutá predbežná odmena vo výške 550 000 Sk (18 256,66 €). Správca [REDACTED] vykonáva funkciu správcu od 1. apríla 2009 dosiaľ. Za toto obdobie získal do konkurznej podstaty sumu 11 184,94 €, vypracoval konečnú správu a podal návrh na rozvrhnutie výťažku. Zostáva mu ešte povinnosť vykonať rozvrhové uznesenie, podať návrh na zrušenie konkurzu a zabezpečiť uzatvorenie

účtovných kníh. Na základe uvedeného bola v súlade s ustanovením § 9 vyhlášky č. 493/1991 Zb. celková odmena správcov vo výške 29 751,62 € rozdelená tak, ako to je uvedené vo výroku uznesenia. Zároveň bola priznaná správcom náhrada výdavkov, a to [REDACTED] 1 501,90 €, nebohému [REDACTED] [REDACTED] 18 657,49 € a [REDACTED] 796,30 €.

21. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 3/2019 zo 7. marca 2019 vyplýva, že v konkurznej veci úpadcu [REDACTED] bolo odmietnuté odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu krajského súdu č. k. 6 K 110/2001-353 z 22. októbra 2018. Odvolanie bolo potrebné odmietnuť vzhľadom na ustanovenie § 386 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku (bolo podané neoprávnenou osobou, resp. smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné, pozn.).

Podľa konštatovania najvyššieho súdu konkurz vedený krajským súdom pod sp. zn. 6 K 110/2001, v ktorom bolo vydané rozvrhové uznesenie, sa riadi zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze o vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), keďže predmetný konkurz bol vyhlásený ešte pred účinnosťou zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zákon o konkurze predstavoval lex specialis, ktorý ako taký mal niektoré osobitné procesné ustanovenia, ktoré bolo potrebné aplikovať vždy bez výhrad. Podľa zákona o konkurze je okruh účastníkov konkurzného konania upravený tak, že v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu do právoplatného uznesenia o vyhlásení konkurzu sú účastníkmi konkurzného konania dlžník a veritelia, ktorí podali návrh, prípadne osoby, ktorým osobitný zákon priznáva legitímáciu na podanie návrhu v prípade, že takýto návrh podali. Po vyhlásení konkurzu sú účastníkmi konkurzného konania dlžník, ktorý sa stal úpadcom, a veritelia, ktorí prihlásili svoje pohľadávky do konkurzu. Správca konkurznej podstaty má v konkurznom konaní zvláštne postavenie. Nie je účastníkom konania, tými môžu byť len konkurzní veritelia a úpadca, je samostatným procesným subjektom. V postavení účastníka by mohol správca byť len v dvoch prípadoch, a to ak by sa rozhodovalo o jeho návrhu na zbavenie funkcie správcu, alebo v prípade dotýkajúcom sa jeho odmeny a výdavkov. Zákon o konkurze upravuje postup pri podaní správy o speňažovaní majetku podstaty spolu s vyúčtovaním odmeny a výdavkov správcu

konkurznej podstaty (§ 28 zákona o konkurze). Týmto prostriedkom sú námietky, ktoré môžu úpadca a konkurzní veritelia podať do 15 dní od vyvesenia konečnej správy na úradnej tabuli súdu. Krajskému súdu bola konečná správa predložená 12. novembra 2012 a na úradnej tabuli bola vyvesená 3. apríla 2013. Nebohý [REDAKOVANÉ] podal voči konečnej správe námietky, ktoré došli krajskému súdu 12. apríla 2013. Týkali sa rozsahu jeho odmeny a rozdelenia odmeny medzi správcov. Tieto námietky boli podané v zákonom ustanovenej lehote. Sťažovateľ 1 podal námietky voči konečnej správe v rozsahu týkajúcom sa odmeny správcu a tieto došli krajskému súdu 31. marca 2017, teda po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty na podanie námietok, v dôsledku čoho sú irelevantné. Uznesením krajského súdu č. k. 6 K 110/2001-315 z 27. novembra 2017 bola schválená konečná správa z novembra 2012, pričom toto uznesenie sa stalo právoplatným 3. marca 2018. Uznesenie obsahovalo poučenie o možnosti podať odvolanie, avšak odvolanie podané nebolo. V súlade s § 30 zákona o konkurze po právoplatnosti uznesenia o schválení konečnej správy a vyúčtovaní odmeny a výdavkov správcov konkurznej podstaty vydal krajský súd rozvrhové uznesenie č. k. 6 K 110/2001-353 z 22. októbra 2018.

Podľa názoru najvyššieho súdu z § 8 ods. 3 zákona o konkurze, podľa ktorého správca má nárok na náhradu výdavkov a na odmenu, vyúčtovanie výdavkov a odmeny správcu je možné len v dvoch okamihoch, a to buď v konečnej správe, alebo pri zrušení konkurzu. Konečná správa sa týka len speňažovania podstaty a vyúčtovania odmeny a nákladov správcu (správcov). Schválením konečnej správy a vyúčtovania odmeny a výdavkov správcu je určená aj konečná výška konkurznej odmeny správcu (správcov) konkurznej podstaty a jeho (ich) výdavkov. Proti rozvrhovému uzneseniu podali odvolanie sťažovatelia. Pri posúdení odvolania je potrebné vychádzať z toho, že zásadnou pre uspokojenie pohľadávok veriteľov nie je konečná správa podaná správcom v zmysle § 29 zákona o konkurze, ale rozvrhové uznesenie, v ktorom sa rozhoduje, v akom rozsahu a v akom pomere k ostatným pohľadávkam bude tá ktorá pohľadávka veriteľa uspokojená. V konečnej správe ide v prvom rade o vyúčtovanie činnosti a výdavkov správcu a táto slúži ako podklad pre vydanie rozvrhového uznesenia. Súdu je takto okrem iného dané na vedomie, s akou čiastkou bude disponovať, pričom je výlučne v jeho kompetencii určiť a rozhodnúť, aká čiastka zo sumy, ktorá je predmetom

jeho rozhodovania, prípadne na ten-ktorý účel, t. j. na uspokojenie pohľadávok konkurzných veriteľov. Konečnou správou bolo právoplatne rozhodnuté o odmene a výdavkoch správcu (správcov) konkurznej podstaty. Tým, že sa konečná správa stala právoplatnou, je právoplatné aj vyúčtovanie odmeny a výdavkov správcu, a preto proti takto schválenému vyúčtovaniu odmeny a výdavkov správcu nie je už možné podať odvolanie ani do rozvrhového uznesenia. Z tohto dôvodu považoval najvyšší súd odvolanie sťažovateľov za neprípustné.

Neuniklo pozornosti najvyššieho súdu, že sťažovatelia odvodili svoje právo podať odvolanie ako dedičia po nebohom [REDAKOVANÉ], hoci žiadnym relevantným dokladom túto skutočnosť nepreukázali.

III.

22. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

23. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

24. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

25. Na rozhodnutie o tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje pre porušenie čl. 20 ods. 1 a 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 3 a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 K 110/2001 a jeho uzneseniu z 22. októbra 2018, nie je daná právomoc ústavného súdu.

26. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

27. Proti uzneseniu krajského súdu č. k. 6 K 110/2001-353 z 22. októbra 2018 bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov mal najvyšší súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň vylúčená v danej časti právomoc ústavného súdu. Treba k tomu poznamenať, že sťažovatelia právo podať odvolanie proti uzneseniu krajského súdu ako riadny opravný prostriedok skutočne aj využili.

28. Ústavnú sťažnosť vo zvyšnej časti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

29. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

30. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

31. Sťažovatelia sú presvedčení, že ani jeden z najvyšším súdom uplatnených dôvodov odmietnutia odvolania (odvolanie bolo podané neoprávnenými osobami, resp. smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné) neobstojí. V súvislosti s otázkou ich oprávnenia podať odvolanie síce nepopierajú, že dedičské rozhodnutie týkajúce sa prejednaní dedičstva po nebohom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] všeobecným súdom nepredložili (predložili ho až ústavnému súdu v redukovanom znení), sú však toho názoru, že išlo o odstrániteľný nedostatok a bolo povinnosťou už krajského súdu, no rovnako následne aj najvyššieho súdu vyzvať sťažovateľov na odstránenie nedostatku a umožniť im chýbajúci dôkaz o ich aktívnej legitimácii predložiť. Čo sa týka prípustnosti odvolania, považujú za podstatné, že sa dobromyseľne spoliehali na závery skoršieho uznesenia krajského súdu o schválení konečnej správy a odvolanie proti uzneseniu nepodali (tým viac, že výrok uznesenia bol v podstate správny a prípadné ich odvolanie by mohlo smerovať iba proti časti odôvodnenia, čo je neprípustné). Ich odvolanie proti neskoršiemu rozvrhovému uzneseniu krajského súdu nemalo byť odmietnuté, lebo v konečnom dôsledku tým bez vlastnej viny prišli o možnosť súdnej ochrany v súvislosti s pohľadávkou nebohého [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] Boli vlastne

protichodnými právnymi názormi krajského súdu a najvyššieho súdu v konečnom dôsledku ukrátení na svojich právach.

32. Námietky sťažovateľov smerujúce proti záveru najvyššieho súdu, podľa ktorého neboli oprávnení podať odvolanie, treba považovať jednoznačne za dôvodné. Samotná skutočnosť, že nepredložili dedičské rozhodnutie, z ktorého odvodzovali vlastnú aktívnu legitimáciu, nemohla bez ďalšieho viesť k záveru o odmietnutí odvolania ako podaného neoprávnenými osobami. Sťažovatelia právom vyčítajú všeobecným súdom, že tieto ich nevyzvali na odstránenie nedostatku spočívajúceho v nepredložení dedičského rozhodnutia. Odmietnutie odvolania z dôvodu, že bolo podané neoprávnenými osobami, by prichádzalo do úvahy iba potom, čo by sťažovatelia potrebný listinný dôkaz nepredložili, resp. neoznačili ani v rámci lehoty uloženej vo výzve na odstránenie nedostatku.

33. Dosiaľ uvedené úvahy samej osebe neznamujú bez ďalšieho, že by podaná ústavná sťažnosť bola dôvodná. K takémuto záveru by bolo totiž možné dospieť iba v prípade, keby ani záver najvyššieho súdu o odmietnutí odvolania sťažovateľov ako neprípustného neobstál. V ďalšom sa bude preto ústavný súd zaoberať otázkou správnosti či nesprávnosti druhého dôvodu odmietnutia odvolania sťažovateľov, teda najvyšším súdom tvrdenu neprípustnosťou tohto odvolania.

34. Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že podľa právneho názoru krajského súdu (vyjadreného už v skoršom uznesení o schválení konečnej správy, ale rovnako aj v neskoršom rozvrhovom uznesení), kým pri schvaľovaní konečnej správy je úlohou konkurzného súdu stanoviť celkovú výšku trov správcu (správcov), zatiaľ určenie konkrétnych súm trov prináležiacich jednotlivým správcom, ktorí v priebehu konkurzného konania túto funkciu vykonávali, má byť predmetom v poradí neskoršieho rozvrhového uznesenia. Práve takýmto spôsobom krajský súd aj postupoval, teda potom, čo sa uznesenie o schválení konečnej správy stalo právoplatným, došlo následne k vydaniu rozvrhového uznesenia.

35. Najvyšší súd zaujal výrazne odlišný právny názor, podľa ktorého už v uznesení o schválení konečnej správy sa mala ustáliť nielen celková výška odmeny a výdavkov (trov)

správcu (správcov), ale aj konkrétne sumy pripadajúce jednotlivým správcom v prípade, ak v priebehu konkurzného konania vykonávali túto funkciu viacerí správcovia. Z toho najvyšší súd dospel k názoru, že sťažovatelia mali podaním odvolania trvať na tom, aby konkrétna výška trov jednotlivých správcov (teda aj trov nebohého [REDACTED]) bola ustálená už v uznesení o schválení konečnej správy. Keďže sťažovatelia tak neurobili (odvolanie proti uzneseniu o schválení konečnej správy nepodali), otázka trov patriacich nebohému [REDACTED] bola týmto uznesením právoplatne vyriešená, v dôsledku čoho odvolanie proti rozvrhovému uzneseniu v danej súvislosti už nebolo prípustné.

36. Ústavný súd v podstate v zhode so sťažovateľmi konštatuje, že podľa právneho názoru vysloveného najvyšším súdom krajský súd nesprávne postupoval, resp. rozhodol, keď v rámci uznesenia o schválení konečnej správy o presnej výške trov nebohého [REDACTED] nerozhodol.

37. Vzhľadom na uvedené prichodí riešiť otázku nastolenú sťažovateľmi, či za existujúceho procesného stavu bolo možné vysloviť zo strany najvyššieho súdu v rámci odvolacieho konania proti rozvrhovému uzneseniu krajského súdu právny názor, podľa ktorého vzhľadom na okolnosti prípadu je krajský súd predsa len povinný rozhodnúť o trovách nebohého [REDACTED] v rámci rozvrhového uznesenia, a to i napriek tomu, že inak (za bežných okolností) sa o tejto otázke malo rozhodovať v rámci uznesenia o schválení konečnej správy.

38. Pri riešení tejto rozhodujúcej právnej otázky považuje ústavný súd za významné a podstatné, že sťažovatelia podľa obsahu ústavnej sťažnosti plne akceptujú právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého sa o trovách nebohého [REDACTED] malo rozhodnúť v rámci uznesenia o schválení konečnej správy. Dokonca odkazujú v tomto smere aj na názory z odbornej literatúry, z ktorej podrobne citujú. Napriek tomu a v evidentnom rozpore s tým zároveň tvrdia, že dôvodne očakávali postup vyplývajúci z uznesenia krajského súdu o schválení konečnej správy. Inými slovami, sťažovatelia očakávali (a to dokonca „dôvodne“) taký ďalší postup krajského súdu, ktorý sami označujú v ústavnej sťažnosti ako nesprávny.

39. Za daného stavu sa vynára otázka, či možno ospravedlniť postup sťažovateľov, ktorí v priamom rozpore s vlastným právnym názorom sa rozhodli nepodať proti uzneseniu krajského súdu o schválení konečnej správy odvolanie a namiesto toho „dôvodne“ očakávali, že krajský súd bude v ďalšom postupovať v zmysle svojho vysloveného, no podľa samotných sťažovateľov nesprávneho právneho názoru. Paradoxnosť a vnútorná protirečivosť uvažovania sťažovateľov je zrejmá už na prvý pohľad. Ak totiž boli presvedčení (ako to sami tvrdia), že o trovách nebohého [REDACTED] sa malo rozhodnúť v rámci uznesenia o schválení konečnej správy, logicky mali podať proti (podľa nich) nesprávnemu uzneseniu krajského súdu odvolanie, čo však neurobili.

40. Sťažovatelia skutočnosť, že nepodali odvolanie proti uzneseniu krajského súdu o schválení konečnej správy, odôvodňujú aj tým, že proti tomuto uzneseniu vlastne ani nebolo možné sa odvolať, keďže všeobecne formulovaný výrok uznesenia (podľa ktorého sa končná správa schvaľuje) bol v podstate správny a odvolať by sa mohli vlastne iba proti tej časti odôvodnenia uznesenia, v ktorej dospel krajský súd k nesprávnemu záveru, podľa ktorého rozhodovanie o trovách jednotlivých správcov má miesto až v neskoršom rozvrhovom uznesení.

41. Uvedený právny názor sťažovateľov považuje ústavný súd za celkom neakceptovateľný. Sťažovateľom nič nebránilo napadnúť správnosť výroku uznesenia krajského súdu o schválení konečnej správy v tom zmysle, že konečná správa by mala byť schválená v znení, z ktorého by trovy jednotlivých správcov presne vyplývali, a teda že v tomto smere nie je výrok uznesenia dostatočný a z hľadiska práv dotknutých správcov (a teda ani sťažovateľov) vykonateľný. Ústavný súd je toho názoru, že odvolanie, ktoré sťažovatelia mohli podať, by nebolo možné považovať za neprípustné preto, že by smerovalo iba proti dôvodom uznesenia.

42. Možno zhrnúť, že sťažovatelia na základe vlastného slobodného rozhodnutia nepodali odvolanie proti uzneseniu krajského súdu o schválení konečnej správy, a tým sami spôsobili, že otázka trov nebohého [REDACTED] sa stala právoplatne rozsúdenou. Sťažovatelia teda postupovali v priamom rozpore so zásadou *vigilantibus iura scripta sunt*.

43. Z doterajších úvah vyplýva, že vzniknutú procesnú situáciu, ktorá vo svojich dôsledkoch znemožnila plné uplatnenie súdnej ochrany práv sťažovateľov, spôsobili samotní sťažovatelia svojou procesnou pasivitou.

44. Najvyšší súd za situácie, keď odvolanie proti rozvrhovému uzneseniu krajského súdu nebolo v otázke trov nebohého [REDACTED] vôbec prípustné (otázka bola právoplatne vyriešená už skorším uznesením o schválení konečnej správy), nemal inú možnosť, než odvolanie sťažovateľov ako neprípustné odmietnuť. Skutočnosť, že sa sťažovatelia nedovolali svojich práv v rámci odvolacieho konania proti uzneseniu krajského súdu o schválení konečnej správy, nemohol najvyšší súd v rámci odvolacieho konania o neprípustnom odvolaní nijako korigovať.

45. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2019